

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 468 | י"ח שבט תשס"ט | 12.2.09 | משוגר למנויים בלבד | www.kavnet.co.il | kav1@bezeqint.net

מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

יו"ר התאגדות המנהלים; לחינוך העל יסודי לא הוחזרו עדיין כמחצית מהשעות שהבטיח משה"ח

השעות אשר התחייב להן, מרביתן כבר הוקצו למערכת בשנה הלימודים הנוכחית, תשס"ט. קו לחינוך פנה למשה"ח בבקשה לקבל תגובה לטענותיו של יו"ר הנהלת התאגדות המנהלים, אך תגובה לא הועברה לעיתון עד לסגירת הגיליון.

בהמשך דבריו בכנס, המליץ לוקר למנהלים לעקוב באמצעות מערכת מית"ר של משה"ח אחר פירוט התשלומים שהמשרד מעביר מידי חודש לרשות המקומית עבור ביה"ס. הרשימות המעודכנות מתפרסמות במערכת החל מחודש אוקטובר האחרון. לדבריו, באמצעות מערכת מית"ר יכול המנהל לוודא האם הרשות המקומית אכן מעבירה לביה"ס את מלוא התקציב המיועד לו.

לוקר גם הודיע, כי תקציבי המלגות לשנת הלימודים שעברה, שמעניק משה"ח לתלמידים שאין למשפחותיהם את האמצעים לשלם עבור הטיול השנתי, הועברו כבר לפני כחודשיים לרשויות המקומיות, וזירז את המנהלים לדרוש אותם ממחלקות החינוך.

9,000 מבין כ-18 אלף השעות, שהתחייב משה"ח להחזיר לחינוך העל יסודי בתום שביתת ארגון המורים אשתקד, לא הוחזרו עדיין. כך טען יו"ר הנהלת התאגדות המנהלים, אריה לוקר, בכנס השנתי של ההתאגדות, שהתקיים בשבוע שעבר. לטענתו, משה"ח הבטיח כי השעות יוחזרו בחודש ינואר, אולם מלבד כמה מאות שעות שהוחזרו למקצוע ההיסטוריה, לא עמד עדיין המשרד בהבטחתו. לדבריו, כעשרת אלפים שעות נוספות הועברו ממשה"ח לתקצוב יחידת הלימוד השנייה באזרחות, למרות שמדובר ביחידת לימוד חדשה ולא בהחזר של שעות למערכת. לוקר גם תהה בכנס לאן נעלמו כאלף שעות לימוד, שלטענתו הבטיח משה"ח להוסיף להוראת השל"ח בחטיבות העליונות.

כזכור, במכתב למורים "בנושא סוגיות שעל הפרק", שפרסמה בראשית חודש נובמבר מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, היא מציינת; "אני מבקשת להבהיר, כי משה"ח תקצב את כל 18 אלף

מספר התלמידים במגמות המכונות מצטמצם - הביקוש לבוגריהן גדל

למרות הצמצומים בהשתלמויות במשך השנים, התקיימו השתלמויות בהיקף של 400 שעות. יש לציין, כי מספר זה כולל גם השתלמויות בנושאים רב תחומיים.

על פי הנתונים שהעביר משה"ח לקו לחינוך, חלה בשנים האחרונות ירידה קלה במספר התלמידים במגמות המכונות - מ-13,464 תלמידים בשנת 2000 ל-12,686 בשנת 2009. נתוני משה"ח לשנת 2009 כוללים 920 תלמידים במסלול טכנאי בגרות, המתמחים בתחום המכונות. הנתונים מצביעים על כך, שבמסלולים השונים במגמת הנדסת מכונות אכן חלה בשנים האחרונות ירידה תלולה במספר התלמידים. לדוגמה, ברשת אורט ירד מספר התלמידים הלומדים במגמה זו מ-2,566 בשנת 2000 ל-1,311 השנה, ברשת עמל ירד מספר תלמידי המגמה מ-1,572 ל-988, וברשת אמי"ת - מ-336 ל-196. עיון במספרי התלמידים הלומדים בהתמחויות השונות בשתי מגמות המכונות, מעלה פרט מעניין נוסף - מקצת המסלולים הוותיקים עברו במהלך השנים בחלקם הארי למגזר הלא היהודי. כך, למשל, במסלול "מערכות ממוחשבות לרכב" לומדים השנה 1,345 תלמידים מהמגזר הלא יהודי, לעומת 444 תלמידים בלבד מהמגזר היהודי. לעומת זאת, במסלול המכטרוניקה, הנחשב למתקדם יותר, לומדים 1,898 תלמידים מהמגזר היהודי, לעומת 462 תלמידים בלבד מהמגזר הלא יהודי.

(המשך בעמ' 2)

לאחרונה פנו לקו לחינוך גורמים במערכת החינוך, שהתריעו מפני הצמצום ההולך וגדל במספר מגמות המכונות בבתי"ס. לטענת גורמים אלה, מספר התלמידים במגמות המכונות הוותיקות הולך ומצטמצם מאז שנת 2000. מגמות נסגרות או עומדות להיסגר ומורים מפוטרים. כמו כן נטען, כי כמעט ואין הכשרה של מורים חדשים למגמות אלו, וההשתלמויות מעטות. טענות אלו אישרה לקו לחינוך מנהלת של אחד מבתי"ס הטכנולוגיים. המנהלת מייחסת את הצמצום במגמות המכונות לשתי סיבות; עלות הפעלתן היקרה, שאינה מעודדת בתי"ס להמשיך ולתחזק אותן, ושינויים שחלו בנורמות חברתיות, שבעטיים הולכת ויורדת כבר למעלה מעשור הפופולאריות של המגמות בקרב ציבור ההורים והתלמידים.

בתגובה לטענות אלו מסר מנהל תחום טכנולוגיה במשה"ח, גרשון כהן, כי בשנת 2000 הייתה קיימת מגמת מכונות אחת - הנדסת מכונות, שבה היו 12 התמחויות. לעומת זאת, כיום קיימות שתי מגמות בתחום המכונות - הנדסת מכונות ומערכות ייצור ממוחשבות. בשתי המגמות יש שש התמחויות. כהן מוסיף, כי הצמצום במספר ההתמחויות במגמות המכונות חל מסיבות מקצועיות "שהולמות את ההתפתחויות הדינאמיות, בהלימה לאקדמיה, למשק ולתעשייה".

בנושא ההשתלמויות למורי מגמות המכונות, מסר כהן, כי

ביקורי בית במסגרת רפורמת אופק חדש? - לא בבית ספרנו

מתברר, כי סוגיית ביקורי הבית במסגרת רפורמת אופק חדש אינה ברורה למורים לא מעטים. כך, למשל, בפורום של הסתדרות המורים בנושא הרפורמה, שאלה לאחרונה אחת המורות; "האם במסגרת אופק חדש אני חייבת לערוך ביקורי בית לתלמידי? והאם אני חייבת לעשות ביקורים אלה לכל תלמידי?". תשובתו של מנהל הפורום הייתה; "חובת ביקורי בית היא רק במקרים המחייבים אותם" - תשובה המותירה פתח לפרשנויות שונות. בעקבות פניית קו לחינוך למשה"ח בנושא זה, נערכה במשרד בדיקה שבעקבותיה נמסר, כי מנהלת ביה"ס צדקה בכך שאסרה על המורות לערוך ביקורי בית בשעות השהייה. ואכן, על פי נוסח ההסכם הסופי של הרפורמה, שנחתם בסוף חודש דצמבר, המורים אמורים להימצא במהלך כל שעות השהייה בשטח ביה"ס.

במהלך סיור בבי"ס פיכמן בחיפה, המיישם את רפורמת אופק חדש, ביקש מנהל מחוז חיפה, אהרון זבידה, מצוות המורים לנצל חלק משעות השהייה לשם עריכת ביקורי בית. לדבריו, באמצעות ביקורי הבית יוכלו המורים ללמוד על צדדים נוספים של התלמידים, שאינם באים לידי ביטוי בשעות שבהן הם מבליים בבתי"ס. יש לציין, כי גם בכירים נוספים במשרד ציינו בעבר במספר הזדמנויות, כי את שעות השהייה במסגרת אופק חדש יכולים מחנכי הכיתות לנצל לביקורי בית אצל התלמידים. בעקבות פרסום ידיעה בנושא זה באתר קו לחינוך, פנו אל האתר מספר מורות מבתי"ס המיישמים את הרפורמה. המורות טענו, כי מנהלות בתי"ס שבהן הן מלמדות, אסרו עליהן לקיים ביקורי בית אצל תלמידים בשעות השהייה.

הבחירות בארגון המורים נדחו למועד בלתי ידוע

אליה את רשימת בתי"ס שבהם מלמדים חברי הארגון, רשימת המורים חברי הארגון ופרטי ההתקשרות איתם. התנועה פנתה בתביעה זו לפני מספר חודשים לבית הדין המחוזי, שדחה את דרישתה, ואחר כך ערערה על כך לבג"ץ. בג"ץ קבע, כי הבחירות יידחו עד לסוף הביורור בנושא התביעות שהעלתה התנועה בבית הדין של הארגון, אך לא קבע מועד לסיים ביורור זה.

הבחירות למוסדות ארגון המורים, שהיו אמורות להתקיים בבתי"ס העל יסודיים החודש, נדחו למועד לא ידוע. הבחירות נדחו עד אשר יסתיים ביורור בבית הדין של הארגון, בנוגע לתביעת תנועת "רוח חדשה בארגון המורים", בראשות דודי פרידמן. התנועה תובעת, כי ימונה מפקח אובייקטיבי, שיפקח על תהליך הבחירות. בנוסף תובעת התנועה, כי הנהלת הארגון תעביר

מספר התלמידים במגמות המכונות מצטמצם - הביקוש לבוגריהן גדל

(המשך מעמ' ראשון)

אינו מוצלח. פתרון מסוים לבעיה היא רואה במסלול טכנאי בגרות, המעניק לבוגריו תעודה מקצועית של טכנאי בנוסף לתעודת בגרות. לדבריה, מסלול זה דווקא מעורר עניין בקרב תלמידים רבים.

לדברי מנהלת ההוראה במגמת הנדסת מכונות באורט ישראל, פאינה רוש, קיימת סתירה בין הביקוש ההולך וגדל בשנים האחרונות בתעשייה לבוגרי מגמות המכונות הקלאסיות, למשל במסלול מערכות תכנון ובקרה, לבין הצמצום במספר תלמידי המגמות. רוש מספרת, כי ידוע לה על מפעלים שמחכים בכליון עיניים לבוגרי מסלולים אלה. לדבריה, הצמצום במספר התלמידים במגמות המכונות נובע בעיקר מהדימוי הנמוך שנוצר להן. דימוי שעדיין קיים, למרות שהמגמות הפכו במהלך השנים האחרונות לעתירות מחשוב. רוש סבורה, כי השיווק של המגמות להורים ולתלמידים

ספר חינוך פיננסי היחיד מסוגו בישראל מתחילים מהתחלה / במיוחד למשבר הכלכלי

בקיצור: תקרא תרוויח

במיוחד לאנשי מערכת החינוך
25% הנחה - 60 ש"ח במקום 80 ש"ח
דמי משלוח 5 ש"ח בלבד

"מהתיכון ועד הפנסיה" הוא ספר חינוך פיננסי ייעודי, המתאים למאפייני החיים הייחודיים של הישראלים ולתמונת המצב העדכנית במשק הישראלי.

נקודת המוצא:
מודעות פיננסית גבוהה יותר
והבנה של הצד היישומי,
מאפשרות לשאול את השאלות
הנכונות (גם את אנשי
המקצוע), ולקבל את ההחלטות
הטובות והמשתלמות ביותר.
בשורה התחתונה: תקרא, תרוויח.

מרכז הזמנות: 1-700-701-081
www.money-nanny.co.il

■ **מערכת החינוך תציין את המאבק באלימות מינית** - מערכת החינוך תציין בשבוע הבא את "שבוע המאבק באלימות מינית". מטרת השבוע, הנערך זו השנה הרביעית, היא להעלות את רמת המודעות של התלמידים, ההורים וחברי הצוות בבתי"ס לנושא האלימות המינית. השנה תתמקד הפעילות החינוכית במהלך השבוע בנושא "שומרי סף בקבוצת השווים". קבוצת השווים היא הקבוצה החברתית של הילדים ובני הנוער. על פי מידע, המתפרסם באתר שפ"י לקראת שבוע המאבק באלימות מינית, המסגרת הטבעית של ילדים, ובמיוחד של מתבגרים, היא קבוצת החברים בני גילם. קבוצה זו משמשת כמערכת תמיכה, וכמקור ללמידה ולחיקוי. מחקרים הצביעו על כך שמתבגרים מעדיפים לשתף את חבריהם יותר מאשר את המבוגרים בקשייהם. החברים גם יהיו בדרך כלל הראשונים שיזהו אותות אזהרה, ולכן עשויים לשמש כ"שומרי סף" - ולפנות במקרים כאלה בבקשת עזרה למבוגרים, שבהם הם נותנים אמון. באתר שפ"י מפורטות הדרכים שבאמצעותן יכולים אנשי החינוך לגייס את שומרי הסף מקרב בני הנוער.

במחוז צפון; יאותרו מנהלים פורצי דרך

במכון מנדל. מהמחוז נמסר, כי את המנהלים תבחר ועדה שהוקמה במיוחד למטרה זו. בוועדה משתתפים; מרכזת תחום פיתוח מפקחים במחוז, ענת כהן, מפקחת המחוז, רחל שחם, מפקחת מרכזי הפסג"ה וההשתלמויות במחוז, סיגלית קורן, מפקחת המגזר הבדואי, מוסא חילף, מפקח החינוך העל יסודי, חיים לק, ומפקחי החינוך הממלכתי-דתי, יעקב שבות וצילה אדלשטיין. קורס ההכשרה עומד להיפתח בחודש אפריל הקרוב.

במחוז צפון יאותרו 15-20 מנהלי בתי"ס מצטיינים מכל המגזרים, שימשו כקבוצה של "מנהלים פורצי דרך", ויובילו את העשייה הפדגוגית. על כך מסרה מנהלת המחוז, אורנה שמחון, בישיבת פורום הפיקוח המחוזי. לדבריה, המנהלים שייבחרו, ישתתפו בקורס הכשרה יוקרתי בן שנתיים, שיערך בשיתוף עם מכון אבני ראשה. את קבוצת המנהלים ילווה ד"ר יורם הרפז, מרצה למחשבת החינוך במכללת בית ברל, ומנהלו לשעבר של ביה"ס למנהיגות חינוכית

במחוז דרום; כ-90% מבתי"ס עוסקים במיחזור

חברתי, יהדות ואומנות. זכור, הוכרזה שנת הלימודים הנוכחית על ידי משה"ח כ"שנה ירוקה" במערכת החינוך. מטרת היוזמה היא להגביר את המודעות של התלמידים לנושא שמירת איכות הסביבה, ולחנך אותם מגיל צעיר לקיימות - שימוש יעיל במשאבי הטבע. בהתאם לכך, הנהיגו בתי"ס רבים, בעיקר בחינוך היסודי, יוזמות בנושא שמירת הסביבה, כמו שימוש של התלמידים בקופסאות רב פעמיות לאריזת כריכים במקום בשקיות ניילון, הקמת גינות אקולוגיות ואיסוף פסולת אורגנית ושאריות מזון להכנת דשן טבעי.

כ-90% מבתי"ס במחוז דרום עוסקים במיחזור, כך עולה מנתונים שנאספו על ידי המחוז לקראת ט"ו בשבט. מהמחוז נמסר, כי בכ-50% מבתי"ס גם מתקיימות פעילויות לאיתור דרכים לשימוש מושכל במשאבים, כמו חשמל ומים. חלק מבתי"ס אף משתפים את התלמידים בפיקוח על השימוש במשאבים אלו. עוד נמסר, כי כשליש מבתי"ס בדרום מאמצים שמורות טבע, ומסייעים לשמור עליהן. כמו כן, מפתחים בתי"ס היסודיים במחוז תוכניות לחינוך סביבתי, המשולבות בשיעורים במקצועות מדע וטכנולוגיה, מולדת וחברה, גיאוגרפיה, חינוך

יזמות חינוכית

מוכשרים בני הנוער לשטוח באופן רוהט ומשכנע בפני קהל עמדות, בסוגיות חברתיות, מדיניות, משפטיות וחינוכיות. כמו כן רוכשים בני הנוער כלים, המכשירים אותם לנתח נושא, ולהבין את חסרונותיו ויתרונותיו בטרם ינקטו בו עמדה.

■ **יצירה בחומרים בשימוש חוזר** - במסגרת לימודי הסביבה בבי"ס רבין בשוהם, נערכה בשבוע שעבר פעילות יצירה בנושא שימוש חוזר בחומרים, כמו קופסאות, בקבוקים, נייר וקרטון. במהלך הפעילות יצרו תלמידי שכבה ה' תיקים מחולצות ישנות ותלמידי

■ **רשת עמל מרחיבה את המאבק בתאונות הדרכים** - רשת עמל מרחיבה השנה את פעילותה בנושא המאבק בתאונות הדרכים. על כך מדווח "קולות מהשטח" - המגזין הדיגיטלי של הרשת. לאחרונה החלה הרשת שיתוף פעולה עם עמותת אור ירוק, שבמסגרתו נבחרו חמישה בתי"ס להוביל מגוון פעילויות בנושא נהיגה נכונה. בעתיד מתכוונת רשת עמל להרחיב פעילויות אלו לכל החטיבות העליונות בבתי"ס שלה. בתי"ס המשתתפים בפעילויות הן; עמל טכנולוגי עפולה, עמל רמלה, עמל מרכז הגליל בכסרא-סמיע, עמל ז' בבאר שבע ועמל רהט. בבתי"ס יוקמו צוותי היגוי, שיהיו אחראים לקידום נושא הבטיחות בדרכים. כמו כן ישתתפו תלמידי בתי"ס בהרצאה הממחישה נהיגה מסוכנת של צעירים, באמצעות איבזרים נלווים כמו "משקפי אלכוהול", שהמרכיב אותם רואה כמו נהג ששתה אלכוהול. בחמשת בתי"ס גם יוקמו קבוצות מנהיגות נוער, שיפעלו לקידום הנהיגה הבטוחה בתנועות הנוער, המתנ"סים ומועצות הנוער היישוביות. כמו כן ישתתפו תלמידות מבתי"ס בתוכנית התערבות של אור ירוק בשם "מלאכיות". במסגרת התוכנית הנערות רוכשות כלים, המכשירים אותן לשימוש כגורם ממתן, ולשכנע את חבריהן לנהוג בצורה בטיחותית. רשת עמל גם תערך תחרות נושאת פרסים לפיתוח ועיצוב מוצרים בתחום הבטיחות בדרכים.

במהלך הפעילות יצרו תלמידי שכבה ה' תיקים מחולצות ישנות ותלמידי שכבות ג' ו-ד' - "עצי משאלות" מבקבוקים ריקים.

■ **בתי"ס מאמץ את חורשת האייליפטוסים** - חורשת עצי האייליפטוס אוסישקין בכפר סבא, ניטעה על ידי חלוצים מראשוני היישוב. החורשה הפכה ברבות השנים למוקד לפעילות של ילדי היישוב, ובעיקר חברי תנועות הנוער.

בימים אלה מוקם בכפר סבא שביל הליכה היסטורי, שאחת מתחנותיו היא החורשה. הנהלת ביי"ס אוסישקין הסמוך לחורשה, בשיתוף עם המוזיאון הארכיאולוגי העירוני, החליטה לאחרונה לאמץ את החורשה. בביה"ס גובשה תוכנית לימודים בנושא החורשה, המשתלבת בתוכנית הלימודים במקצועות השונים. בטקס שערך ביה"ס לכבוד ט"ו בשבט, נטעו התלמידים בחורשה עצי אייליפטוס. לאחר הטקס השתתפו התלמידים בפעילות חווייתית, שבמסגרתה המחיזו, בהדרכת תלמידים מחטיבת הביניים שז"ר וצוות המוזיאון, אירועים היסטוריים שקרו בחורשת אוסישקין. התלמידים המחיזו, בין היתר, את סיפורם של תושבי תל אביב ויפו, שמצאו בחורשה מקלט זמני בשנת 1917, לאחר שגורשו מבתיהם על ידי התורכים.

■ **חטיבות הביניים ברעננה יתחרו ביניהן בנאומים** - עיריית רעננה תקיים בשבוע הבא תחרות בשם "בימות דיון". בתחרות, הנערכת זו השנה השלישית, משתתפות נבחרות ה"דיבייט" - הרטוריקה, של חטיבות הביניים בעיר. השנה מתמקדת התחרות בנושא "היתרונות והחסרונות של רשת האינטרנט". התחרות תתקיים בשתי קטגוריות - קבוצתית ואישית. בין הנושאים עליהם ינאמו התלמידים בתחרות; "הורדה לא חוקית של מוסיקה וקבצים מאתרי שיתוף", "פרסום באינטרנט של תמונות מהשטח לאחר פיגוע", "צנזורה על 'טוקבקים'", "סכנות הגלישה באינטרנט", "פרסומות באינטרנט" ו"החמרת הענישה כנגד עבריינים המשתמשים באינטרנט למטרות פשיעה".

מעיריית רעננה נמסר, כי בחטיבות הביניים בעיר הוקמו מועדוני דיבייט לפני כשלוש שנים, והם זוכים להצלחה רבה. במסגרת המועדונים

סקר; כמחצית מההורים סבורים שביה"ס אינו משלב מספיק את המחשב בהוראה

מתקדם יותר במחשב ובאינטרנט מאשר בביה"ס. 46% מההורים טענו, כי בביה"ס שבו לומדים ילדיהם לא משולב המחשב בהוראה מספיק שעות.

תוצאות נוספות של הסקר מצביעות על כך שהורים רבים מעוניינים להשתמש באינטרנט, כדי להיות מעורבים יותר בחיי בתי"ס שבהם לומדים ילדיהם. 45% מההורים ציינו, כי הם נוהגים לגלוש לאתר ביה"ס של ילדיהם, כשקיים אתר כזה, כדי ללמוד על הנעשה בביה"ס ולקבל מידע הנוגע לילדיהם. 28% מההורים אף ציינו, כי בזכות האתר הבית ספרי הם מעורבים יותר בחיי ביה"ס מבעבר. הבעיה הקיימת בנושא זה היא, שבמערכת החינוך יש עדיין בתי"ס לא מעטים שאין להם אתר אינטרנט. בעיה נוספת, שנמצאה בבדיקה שערך לאחרונה עיתון קו לחינוך בעשרות אתרים בית ספריים היא, שחלק ניכר מהאתרים אינם מעודכנים במשך שבועות, חודשים ולעיתים (אמנם נדירות) אף שנים.

על פי הסקר, רק 19% מההורים סברו כי הוראה מרחוק, באמצעות המחשב והאינטרנט, תוכל להחליף בעתיד את המורים הפרטיים של ילדיהם.

בכנס הרצליה, שהתקיים בשבוע שעבר, הציג מטח תוצאות של סקר, שבדק את עמדותיהם של הורים לגבי חשיבות המחשב והאינטרנט בחינוך ילדיהם. בסקר השתתפו 1,002 הורים לתלמידים בגילאי 6-18, שהיוו מדגם מייצג לאוכלוסייה בישראל. את תוצאות הסקר ניתח צוות, שבראשו עמדו ד"ר יאיר עמיחי-המבורגר, מהמרכז לחקר הפסיכולוגיה של האינטרנט במרכז הבינתחומי בהרצליה, וד"ר טלי פרוינד ממטח. בסקר נמצא, כי במרבית הבתים שבהם מתגוררים תלמידים - 88% במגזר היהודי ו-85% במגזר הערבי, יש לפחות מחשב אחד. יש לציין, כי משתתפי הסקר שבבתיהם לא נמצא מחשב, היו ברובם מהמגזר החרדי - 6%, שבו השימוש במחשב אינו מקובל, או מהמגזר הדתי - 4%, שבחלק ממנו קיימת עדיין התנגדות לשימוש במחשב ובעיקר - באינטרנט. על פי הסקר, 97% מהמחשבים בבתי התלמידים מהמגזר היהודי מחוברים לאינטרנט, ו-90% מהמחשבים במגזר הערבי.

כמחצית ממשתתפי הסקר ביקרו את רמת השימוש במחשב ובאינטרנט בבתי"ס. 51% מההורים סברו, כי ביה"ס אינו מכין את ילדיהם לחיים במאה ה-21. 43% טענו, כי בביתם נעשה שימוש

קצרצרים

כמו כן קיימים לוחות ניידים פסיביים ואקטיביים. לוחות אלה ניתן להעביר מכיתה לכיתה.

מנהלים המבקשים לרכוש לוחות חכמים לבתי"ס, ואינם יודעים באיזה מהם לבחור, יכולים להיעזר במגוון תקצירי הרצאות ומצגות, המסכמים השתלמות בנושא "הכיתה החכמה", שרוכזו במדור טכנולוגיה ומחשוב, באתר המינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי. כתובת האתר;

<http://www.mchp.gov.il/Site/School/TechnologyCom/cenes/luah.htm>

■ **4.6 מיליון ש"ח לכיתות חכמות בדימונה ובאר שבע** - משה"ח אישר בשבועות האחרונים תקציבים בסך כולל של 4.6 מיליון ש"ח, המיועדים לשדרוג התקשוב בבתי"ס בדימונה ובאר שבע. התקציבים ישמשו בעיקר להקמת כיתות חכמות. לבתי"ס בדימונה הוקצה תקציב בסך 1.4 מיליון ש"ח, ולבתי"ס בבאר שבע - כ-3.2 מיליון ש"ח. את התקציבים הקצו המשרד לפיתוח הנגב והגליל, משה"ח ומשרד ראש הממשלה. הכיתות החכמות כוללות מחשב, מקרן ולוח חכם.

■ **ניסוי בחולון; למידה חווייתית באמצעות סרטוני אנימציה** - בעשרה בתי"ס יסודיים בחולון מתקיים השנה ניסוי של חברת "ברינפופ". הניסוי בודק את השפעת השימוש בסרטוני אנימציה על הלמידה. הסרטונים נוצרו על ידי החברה במטרה לשמש כאמצעי המחשה בהוראה חווייתית ומאתגרת. הניסוי מתקיים בעיקר בשיעורי מדע וטכנולוגיה. במסגרת הניסוי נבדקת השפעת הסרטונים על פיתוח מיומנויות חשיבה מסדר גבוה בקרב התלמידים, כמו הבנת מושגים מופשטים. כמו כן נבדקת ההשפעה של השימוש בסרטונים בשיעורים על מידת המוטיבציה של התלמידים ללמוד ועל השיפור בהשיגיהם. סרטוני האנימציה מתארים תופעות טבע, חוקי פיזיקה וכללים במתמטיקה. שמונה בתי"ס יסודיים נוספים, שבהם לא נחשפים התלמידים לסרטונים, משמשים בניסוי כקבוצת ביקורת. הניסוי מתנהל בשיתוף עם הטכניון ומינהל החינוך בעיריית חולון, ובאישור משרד המדען הראשי במשה"ח.

■ **מצגות בנושא הלוח החכם באתר המינהל לחינוך התיישבותי** - על פי תוכנית התקשוב החדשה של משה"ח, יציודו כבר בשנת הלימודים הנוכחית כ-1,000 כיתות בלוחות חכמים. בשוק קיים מבחר גדול של לוחות חכמים. גם טווח המחירים של הלוחות רחב, בהתאם לגודלם ולמגוון הפונקציות הקיימות בהם. בין היתר קיימים לוחות ניידים, המחליפים את הלוחות הרגילים בכיתות. לוחות אלה ניתן למצוא בשתי תצורות - אקטיבית ופסיבית. בלוחות האקטיביים מפוזרים חיישני הקלט ברשת. על לוחות אלה ניתן לכתוב ישירות, ללא עט ייעודי. בלוחות הפסיביים מותקנים חיישני הקלט רק באחד הקצוות. בלוחות אלה מתאפשרת הכתיבה רק באמצעות עט ייעודי.

סדנאות צחוק והשתטות
הפעלות הוליסטיות להעצמת החיובי
אוויה אף פלאנית וצ'אט דופן!
 מיוחד לחדרי מורים לימי הערכות, גיבוש יומי כייף, חוגים חברתיים, ימי הולדת ולכל אירוע.

מתוך מכתב המלצה:
 "... הגענו לסדנאות לאחר משבר קשה בעבודת הצוות ויצאנו מחזוקים, מחוברים ושמחים לעבוד יחד. לא שערתי כי השינוי יהיה כל כך דרמטי ויכלול שיפור מידי... אלון העביר את הסדנה במקצועיות רבה, ברגישות רבה והכי חשוב בהרבה הומור. לא יכולנו לבחור מנחה טוב יותר" - מדברי צוות המחלקה.
 "אני ממליצה בחום להיעזר בכישוריו הרבים של אלון לגעת באנשים במפגש קצר ומלא חוכמה".
 ח. רצהבי, מנהלת מש"א כללית שרותי בריאות

זוכה פרס מצוינה לתוכניות להפאתת אלויות
אלון צחוק שפריר 0544-640468
www.laughing.co.il • alon@laughing.co.il

מתמטיים ולוגיים.

■ **מטפחים מצוינות בתחום נבחר – החל מהגן –** מינהל החינוך בעיריית באר שבע, בשיתוף עם האגף למחוננים ומצטיינים במשה"ח, יתחיל החודש להפעיל ב-11 בתי"ס יסודיים בעיר תוכנית ארוכת טווח לטיפול המצוינות. התוכנית תופעל בבתי"ס שבהם קיימת חטיבה צעירה. התוכנית, ששמה בשלב הראשון הוא "אמירים בקדם יסודי", תלווה את התלמידים מהגן ועד לסיום ביה"ס היסודי.

בתי"ס שנבחרו לתוכנית מפתחים תוכניות ייחודיות, שיאפשרו לתלמידים לבחור ביעדים להצטיינות בתחומים שונים, ולממש אותם במהלך שנות לימודיהם בביה"ס. התוכנית נבנתה על בסיס מודל תלת-שלבי, המופעל בבתי"ס בארצות הברית.

השלב הראשון בתוכנית הוא "החשיפה". בשלב זה מוצגים בפני הילדים מגוון נושאים, שאינם כלולים בתוכנית הלימודים הרגילה, בדרכי הוראה מגוונות וחדשניות. מטרת שלב זה הוא לגרות את סקרנותם של הילדים. השלב השני הוא "העמקה". שלב זה כולל למידה של מיומנויות חקר בנושאים שבהם בחרו התלמידים. אל השלב השלישי מגיעים התלמידים לקראת סיום לימודיהם בביה"ס היסודי. בשלב זה בוחר התלמיד כיצד להציג את תוצרי הלמידה שלו באמצעים שונים, כמו הצגת מצגת בכיתה, כתיבת שיר, ואפילו עריכת יום עיון להורים ולתלמידים.

■ **משלבים הרצאות מומחים בשיעורי מגמות המדעים –** תלמידי מגמת הביולוגיה בבי"ס אורט יד לבוביץ בנתניה, האזינו לאחרונה לשתי הרצאות בנושא "הלב". ההרצאה הראשונה הייתה של מנתח לב מבית החולים הדסה עין כרם, ד"ר אהוד רודיס. המנתח תיאר בפני תלמידי המגמה כיצד מתבצעים ניתוחים לתיקון פגמים במסתמי הלב, ניתוחי מעקפים, צנתורים לפתיחת כלי דם סתומים וניתוחי השתלת לב. ד"ר רודיס הציג בפני התלמידים מצגת ובה תמונות מחדר הניתוח, והראה להם מסתמים וקוצבי לב מלאכותיים.

ימים אחדים לאחר כך, נפגש עם תלמידי המגמה מושתל הלב, בני בסביץ. מביה"ס נמסר, כי במשך כשעתיים רותקו התלמידים לסיפורו האישי של בסביץ. מושתל הלב סיפר כיצד כשל לבו, על הניתוח שבמהלכו הושתל לו לב של אדם אחר, ועל החיים החדשים שבהם זכה. בסביץ גם המריץ את התלמידים לחתום על כרטיס "אדי", של המרכז הלאומי להשתלות איברים, כשיגיעו לגיל 18. כמו כן סיפר בסביץ לתלמידים, כי מהלב שהוצא מגופו נלקחו שני מסתמים תקינים, שהושתלו בלבם של חולים אחרים.

מפגשים מעין אלה מהווים חלק בלתי נפרד מתוכניות הלימודים של מגמות המדעים – פיזיקה, ביולוגיה ומדעי הסביבה, בבי"ס אורט יד לבוביץ. כך, למשל, ביקרו בביה"ס לאחרונה: ד"ר מיכאל רוזנפלד, שהרצה על שמירה אקולוגית של הים התיכון; חוקר מערת איילון, ד"ר ישראל נעמן, שהרצה על בעלי החיים הבלתי מוכרים, שנמצאו כשנחשפה המערה; פרופ' יוסף נוימן, שהרצה על תיאוריית האבולוציה; ד"ר טל בלבן, שהרצתה על המוח ומיצוי הפוטנציאל שלו; ד"ר יואב יאיר, שהרצה על תוכנית החלל של נאס"א שבה הוא משתתף, ומנהל מצפה הכוכבים של אוניברסיטת תל אביב, ד"ר נוח ברוש.

לדברי מרכזת תחום המדעים בביה"ס, ד"ר אירית שדה; "ביקורי המדענים וסירורי השטח הרבים, שבהם משתתפים תלמידי מגמות המדעים בביה"ס, משביחים את הלמידה". לדבריה, ההוכחה לכך הם הישגיהם המצוינים של התלמידים בבחינות הבגרות.

■ **תוכנית למיצוי המצוינות במתמטיקה –** בחטיבת הביניים עלומים ברמת השרון, מופעלת השנה תוכנית לימודים בנושא "מיצוי ומצוינות במתמטיקה". התוכנית פותחה על ידי קבוצת חוקרים מהמחלקה להוראת הטכנולוגיה והמדעים בטכניון ומהאוניברסיטה העברית. התוכנית כוללת לימודי העשרה, בנושאים שאינם נכללים בתוכנית הלימודים של משה"ח במתמטיקה. מטרת התוכנית היא לפתח את החשיבה המתמטית בקרב תלמידים מצטיינים, ולהגביר את המוטיבציה שלהם להעמיק את הלמידה במקצוע זה. המורים מביה"ס המלמדים בתוכנית, משתתפים בהכשרה, שבה הם רוכשים כלים להוראת תלמידים מצטיינים, ולומדים אסטרטגיות הוראה חדשניות במתמטיקה. במסגרת התוכנית התקיים לאחרונה בביה"ס "ערב מתמטי", שבו השתתפו תלמידי שכבת ט' הנוטלים חלק בתוכנית והוריהם. במהלך הערב התחרו ביניהן קבוצות מעורבות של תלמידים והורים במגוון משחקי חשיבה

אהל דיוואן יציבה
למען קידום היציבה והשלום
בישראל ובעולם

בעזרת חוק חינוך יציבה:

- לימוד הישיבה בכיסא כעמדת למידה מכיתה א' ועד בגרות.
- טיול טאי צי יציבה בטיילת מכתש רמון
- סדנאות והשתלמויות עם אירוח בדואי בכפר: אהל סולימן בשביל ישראל - נחל חווה

צפריר: 0507184945 | סולימן 0507251129
דוא"ל: yetsiva@actcom.co.il

■ **יצטרפו לרפורמה** – המחוז פרסם בשבוע שעבר את רשימת בתיה"ס היסודיים בצפון, שיצטרפו בשנת הלימודים הבאה לרפורמת אופק חדש. ברשימה מופיעים 112 בתי"ס – 43 מהמגזר היהודי ו-69 מהמגזר הלא יהודי. מהמחוז נמסר, כי לרפורמה יצטרפו בתש"ע גם חמש חטיבות ביניים מהצפון, מהן רק אחת מהמגזר היהודי. עוד נמסר, כי בשנת הלימודים הבאה יישמו את הרפורמה במחוז 346 בתי"ס.

מחוז חיפה

■ **נכונות לשירות** – "חשוב שצוותי החינוך בבתיה"ס יעבירו את המסר שעל פיו השירות בצה"ל אינו רק בגדר חובה, אלא גם זכות גדולה – להגן על גבולות המדינה". כך אמר מנהל המחוז, אהרון זבידה, בכנס בנושא "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל; בתי"ס, הורים וקהילה – חושבים ומשפיעים", שהתקיים בשבוע שעבר במכללה הטכנולוגית של חיל האוויר בחיפה. לדברי זבידה, מספר המתגייסים לצה"ל, מקרב בוגרי בתיה"ס במחוז, נמצא בעלייה. זבידה הוסיף, כי מאות מבוגרי בתיה"ס במחוז מתנדבים לשנת שירות בקהילה לפני הגיוס לצה"ל. הכנס נערך ביוזמת תחום חינוך חברתי קהילתי במינהל חברה ונוער במחוז, בשיתוף עם השירות הפסיכולוגי-ייעוצי, הפיקוח על החינוך הגופני, צה"ל ומשרד הביטחון.

מחוז מרכז

■ **יתרון וחסרון** – שרת החינוך, יולי תמיר, ביקרה לאחרונה במוסדות חינוך במועצה האזורית לב השרון. אל השרה נלוו מנהלת המחוז, סולי נתן, וראש המינהל לחינוך התיישבותי, יחיאל שילה. הביקור נפתח במפגש עם ראש המועצה, עמיר ריטוב, שהציג בפני האורחים את פעילות מחלקת החינוך, ושלושה גופים המסייעים בהובלת מערכת החינוך של המועצה האזורית – ועדת החינוך, הוועדה להטמעת החזון החינוכי, ופורום מנהלי בתיה"ס.

הלימודים החדשה חמישה גני ילדים חדשים, כך נמסר מהמועצה המקומית. עוד נמסר, כי לאחרונה קיבלה מועצת גן יבנה אישור ממש"ח לבנות ארבעה גני ילדים ביישוב. בניית גן נוסף תמומן מתקציב ביניים, מתוך תקציב הפיתוח של המועצה. במועצה המקומית רואים בקבלת האישור לבניית הגנים הישג, מכיוון שהאכלוס הגובר של גן יבנה במשפחות צעירות, הציב עד כה את מערכת החינוך ביישוב במצב של מחסור תמידי במבנים. כמו כן, תתחיל בקרוב בנייתו של ביה"ס יסודי נוסף ביישוב, החמישי במספר.

בניגוד לבשורה הטובה על האישור לבניית הגנים, קיבלה מועצת גן יבנה לאחרונה הודעה לא משמחת; משרד הביטחון סירב לבקשת ראש המועצה, דרור אהרון, לממן את מוסדות החינוך ביישוב, שסבל מפגיעות טילים בעת הלחימה בדרום. בהודעת הסירוב נכתב, כי משרד הביטחון לא יוכל לסייע במיגון של מוסדות חינוך מחוץ לטווח של שבעה ק"מ מעזה, כפי שנקבע על ידי הממשלה.

מחוז תל אביב

■ **מבדקי התאמה** – בחולון החלו השבוע מבדקי ההתאמה לתלמידי כיתות ו', המבקשים ללמוד בשנת הלימודים הבאה בכיתות מתמחות בחטיבות הביניים. הכיתות המתמחות מיועדות לתלמידים מצטיינים במגוון תחומים, כמו ספורט, מדעים ואומנויות. כמו כן, החלו השבוע מבדקי ההתאמה לתלמידי כיתות ט' בחטיבות הביניים בחולון, המבקשים ללמוד בתש"ע במגמות העל אזוריות בתיכונים. בין המגמות העל אזוריות בחולון; אומנות פלסטית, תיאטרון וביי-רפואה – בתיכון הרצוג, משפטים והנדסת תוכנה – בבי"ס נבון, מנהיגות ושפות – בבי"ס קוגל והנדסת תוכנה וביוניקה רפואית – בתיכון קציר. לאחרונה פרסם מינהל החינוך בעיריית חולון חוברת, שבה מפורטים נושאי הכיתות המתמחות והמגמות העל אזוריות.

לאחר מכן סיירו השרה ומלוויה בביה"ס היסודי הדר השרון. במהלך הסיור האזינו האורחים לתיאור של מספר מיזמים ערכיים המתקיימים בביה"ס. אחד המיזמים הוא "ילדים מלמדים ילדים". במסגרת המיזם משתתפת קבוצת תלמידים מביה"ס במפגשי משחק ויצירה עם קבוצת תלמידים מטייבה. מיזם נוסף המתקיים בבי"ס הדר השרון, הוא "הקשר הרב דורי". במסגרת המיזם מציגים התלמידים במצגות סיפורים מעניינים של הסבים והסבתות שלהם, תוך כדי עבודה משותפת במחשב. בתום המפגש העניקו התלמידים לתמיר דיסק עם מצגות שהציגו במסגרת המיזם, וספר ובו אוסף סיפורים משפחתיים.

בהמשך היום ביקרו שרת החינוך ומלוויה בקריית החינוך הניסויית דרוו. במהלך הביקור הועלתה סוגיית גודלו של ביה"ס, שבו לומדים כ-2,200 תלמידים, מ-18

בהמשך היום ביקרו שרת החינוך ומלוויה בקריית החינוך הניסויית דרוו. במהלך הביקור הועלתה סוגיית גודלו של ביה"ס, שבו לומדים כ-2,200 תלמידים מ-18 יישובי המועצה האזורית לב השרון ומהמועצה המקומית פרדסיה.

יישובי המועצה האזורית לב השרון ומהמועצה המקומית פרדסיה. בתום הביקור ציינה תמיר, כי נהנתה מאוד לבקר בבתיה"ס, ושיבחה את העשייה של המועצה בתחום החינוך. תמיר הוסיפה; "בי"ס גדול יכול להיות יתרון או חיסרון – ההבדל הוא בניהול. מגיעות הרבה מחמאות לצוות ביה"ס ולמנהל, ד"ר אהוד מנור, על הניהול הנכון, והדרך היצירתית שבה הם מתמודדים עם גודלו של ביה"ס". מנהל המינהל לחינוך התיישבותי אמר, כי קריית החינוך דרוו היא אחת מבתיה"ס המצטיינים בישראל.

■ **ייבנו** – בגן יבנה ייבנו לקראת שנת

מכון מופ"ת בשיתוף עם האגף לחינוך יסודי במשרד החינוך מקיים יום עיון בנושא:
"מה לשיעורים ולבית? בדק בית לשיעורי הבית"

כ"א בשבט תשס"ט, 15 בפברואר 2009

לפרטים נוספים מדור ימי עיון **03-6901430/7**

קישור לתכנית יום העיון: www.mofet.macam.ac.il/iun/#4